

Република Србија
Министарство просвете, науке и
технолошког развоја
Школска управа Ваљево
Карађорђева 31
14000 Ваљево

Tel & Fax: +381(0)14-226-602,
+381(0)14-234-214,
+381(0)14-227-651
e-mail: suvaljevo@mpn.gov.rs

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МУЗИЧКА ШКОЛА
„ЖИВОРАД ГРБИЋ”
Бр. 37
02. 02. 2018 год.
ВАЉЕВО

ИЗВЕШТАЈ
О СПОЉАШЊЕМ ВРЕДНОВАЊУ КВАЛИТЕТА РАДА
МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ „ЖИВОРАД ГРБИЋ”, ВАЉЕВО

На основу овлашћења из члана 170. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/2017.), члана 2. - 6. Правилника о стручно-педагошком надзору („Службени гласник РС”, бр. 34/2012) и члана 14. Правилника о вредновању квалитета рада установа („Службени гласник РС”, бр. 09/2012), Тим за спољашње вредновање у саставу Катарина Петровић, Снежана Јадрановић, Љиљана Релић и Ђоко Петровић, просветни саветници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Школска управа Ваљево, извршили су дана 06. и 07. децембра 2017. године, спољашње вредновање квалитета рада музичке школе „Живорад Грбић”, Ваљево.

На основу Решења Министарства просвете, науке и технолошког развоја о избору саветника-спољних сарадника за предмете, групе и области предмета, активности и стручне послове, бр. 112-04-905/2016-15 од 12.01.2017. године, у раду Тима за спољашње вредновање су учествовали и саветници-спољни сарадници: Биљана Тодоровић, наставник музичке културе (ОШ „Нада Пурић”, Ваљево), др Душица Ранковић, професор математике и информатике (Медицинске школе „Др Миша Пантић”, Ваљево), мр Љиљана Божић, професор информатике и машинске гр. предмета (Техничка школа, Ваљево) и Мицко Лепојевић, професор машинске гр. предмета (Техничка школа, Ваљево).

У Ваљеву,
28. 12. 2017. године

Школа и место: Музичка школа „Живорад Грбић“, Ваљево	Име и презиме руководиоца тима евалуатора: Катарина Петровић Остали чланови тима: Снежана Јадрановић Ђоко Петровић Љиљана Рељић
Школска управа Ваљево	
Датум/период вредновања: 06. и 07. децембар 2017. год.	
Директор школе: мр Сузана Радовановић Перић	
Напомена: 909-424-611-40/2017-15	

КВАЛИТЕТ РАДА ШКОЛЕ

Општи квалитет образовне установе оцењује се оценама: 1, 2, 3 и 4, с тим да је оцена 4 највиша оцена.

4 -Оценом 4 оцењује се установа која остварује више од 75% свих стандарда укључујући 100% стандарда који су кључни за вредновање.

3 -Оценом 3 оцењује се установа која остварује више од 50% свих стандарда укључујући 75% стандарда који су кључни за вредновање.

2 -Оценом 2 оцењује се установа која остварује више од 30% свих стандарда укључујући 50% стандарда који су кључни за вредновање.

1 -Оценом 1 оцењује се установа која не остварује минимум од 30% свих стандарда укључујући 50% стандарда који су кључни за вредновање.

Опис школе и контекст

Музичка школа „Живорад Грбић“ у Ваљеву је основана 1952. године као *Нижа музичка школа* и у периоду од наредних 15 година, Школа је променила више објеката у којима је била смештена. Од 1965. године, постала је школа за основно музичко образовање и понела име Живорада Грбића, школованог професора музике из Ваљева. У периоду од 1985. до 1988. године, Школа је радила у просторијама ОШ „Жикица Јовановић Шпанац“, након чега се сели у наменски изграђени објекат. Од 1979. године, при Ваљевској гимназији је најпре, отворено издвојено одељење Средње музичке школе, да би од октобра 1990. године, Школа била верификована као Средња музичка школа „Живорад Грбић“, испунивши потребне услове простора и опреме. Од 1994. године, Школа у свом саставу има и издвојено одељење основне музичке школе у Лајковцу, са 4 одсека (за клавир, хармонику, виолину и гитару).

Од почетка средњег музичког образовања, У Школи су били заступљени образовни профили: музички извођач и музички сарадник. Од 2015. године, Школа је верификована и за образовне профиле: музички сарадник - етномузиколог и музички извођач – цез музичар.

Данас, Школа је организована:

- за рад у основном образовању, на одсецима: клавир, виолина, хармоника, гитара, виолончело, кларинет, флаута, труба, саксофон, соло певање и српско традиционално певање;
- за рад у средњем образовању, припремањем музичког кадра за занимања IV степена стручне спреме: А – музички извођач класичне музике (хармоника, клавир, виолина, виолончело, виола,

кларинет, флаута, труба, саксофон, гитара и соло певање) и Б – музички сарадник, теоретичар.

Од 2006. године, Школа у Ваљеу је смештена у садашњем, засебном објекту и од тада је у могућности да на једном месту, у својим просторијама организује целокупан рад у основном и средњем музичком образовању, у општеобразовним и стручним предметима, у две смене (осим из физичког васпитања које се одвија у непосредној близини, у фискултурној сали и на спортским теренима „Прве основне школе“ у Ваљеу).

Школски простор, којим Школа у Ваљеу располаже, покрива површину од 1.121,28m², на два спрата. Учионички простор чини: 6 учионица за наставу клавира, 2 за гитару, 4 за кларинет, флауту, трубу и саксофон, 2 за хармонику, 2 за соло певање и српско традиционално певање, 6 за виолину, виолу и виолончело, 5 учионица за опште образовну и групну наставу, 1 сала за концерте и 1 камерна сала. Канцеларије су по 2 за: наставнике, директора, секретара, рачуноводство и педагога. Остали простор обухвата: 1 хол, 6 санитарних просторија, ходнике, степеништа и помоћне просторије.

Издвојено одељење у Лајковцу је смештено у просторијама на спрату општине Лајковац, површине 100m² и чине га: 2 учионице за гитару и клавир, 2 учионице за виолину и хармонику, 1 учионица за групну наставу, 1 наставничка канцеларија, 2 ходника, степеништа и санитарне просторије.

У текућој школској 2017/2018. години, у Основну музичку школу „Живорад Грбић“, Ваљево уписано је 385 редовних ученика, од првог до шестог разреда: 107 ученика клавира, 71 ученик виолине, 2 за виолу, 15 за виолончело, 53 за хармонику, 41 за гитару, 14 за кларинет, 6 за саксофон, 4 за трубу, 29 за соло певање и 3 за традиционално српско певање. У ИО Лајковац, број уписаних ученика је 69, од којих је: 18 ученика гитаре, 17 ученика клавира, 16 хармонике, 15 виолине и 3 ученика виолончела. Ванредних ученика основне музичке школе је укупно 30: 14 ученика клавира, 8 виолине, 4 гитаре, 2 флауте, 1 кларинет и 1 ученик соло певања.

У Средњу музичку школу у Ваљеу су уписана 43 ученика, од првог до четвртог разреда, на 2 смера: музички извођач класичне музике – 29 ученика и музички сарадник-теоретичар – 14 ученика. По музичким инструментима: 2-оје клавириста, 7 виолиниста, 4 ученика виоле, 1 виолончелиста, 6 хармоникаша, 1 гитариста, 2-оје флаутиста, 2-оје кларинетиста, 1 саксофониста и 3-оје соло певача. Ванредних ученика је 3-оје - извођача класичне музике.

Наставни кадар Школе броји: 44 наставника инструменталне наставе, 11 наставника теоретског одсека и 12 из предмета општеобразовне наставе у средњој музичкој школи. Ваннаставни кадар чине: директор, помоћник директора, стручни сарадник – педагог, секретар, шеф рачуноводства, административни радник и 4 помоћна радника (домар и 3 спремачице).

На основу докумената Школе, приоритети у даљем развоју су у домену свих 7 области квалитета рада:

- Унапређивање руковођења, квалитетније организације рада школе и побољшање услова рада.
- Рад на популаризацији школе и јачању њене улоге у окружењу и путем промотивних активности, оплемењивањем и улепшавањем ентеријера школе и путем израде плана сарадње школе са окружењем.
- Реализовање манифестација у сарадњи са установама и појединцима из локалне заједнице и заједничких наступа ученика са ученицима музичких школа у окружењу.

- Обезбеђивање квалитетније понуде активности ученицима у циљу јачања њихове мотивисаности за даље напредовање и постизање још бољих резултата.
- Организовање школских такмичења, зимских и летњих кампова, менторских радионица и рад на бољој професионалној оријентацији ученика.
- Израда протокола промоције успешности ученика и професора школе.
- Унапређење школске и педагошке документације и путем годишњег планирања рада школе на основу Развојног плана.
- Унапређење вођења педагошке документације о напредовању ученика увођењем педагошких свески за наставнике и бољим планирањем додатне и допунске наставе и ваннаставних активности.

У текућој школској 2017/2018. години, развојни циљеви и задаци се тичу 5 области квалитета: *Етос, Подршка ученицима, Школски програм и годишњи план рада, Настава и учење и Постигнућа ученика.*

Школски програм и годишњи план рада	Опис квалитета
-------------------------------------	----------------

Спољашње вредновање квалитета рада ове области је остварено увидом у планска и програмска документа школе: Школски програм, Годишњи план рада, Извештај о раду школе, годишње и оперативне планове рада наставника.

Увидом у Школски програм, уочава се да је доношењу овог документа претходило упознавање са захтевима којима се регулише обавезни садржај Школског програма. Школски програм је сачињен за период школске 2015/16 - 2018/19. године и обухвата наставне програме основног музичког образовања на инструментима: клавир, виолина, виола, хармоника, гитара, виолончело, кларинет, флаута, труба, саксофон и соло певање и програме средњег образовања-припремање музичког кадра за занимања IV степена стручне спреме: А - музички извођач (хармоника, клавир, виолина, виолончело, виола, кларинет, флаута, труба, саксофон, гитара и соло певање) и Б - музички сарадник (теоретски одсек).

План и програм музичког образовања и васпитања израђен је у оперативним плановима рада наставника који чине саставни Школског програма. У индивидуалним плановима рада наставника налазе се специфичности наставе и учења сваког предмета – најосновније карактеристике и поступци.

Листа изборних предмета је сачињена по обављеној презентацији од стране предметних наставника на општем родитељском састанку и на основу постојећих пријава ученика за упис у школску 2017/2018. годину и анкетних листова.

Факултативни програми и план ваннаставних активности сачињени су на основу интересовања ученика и постојећих ресурса. Школа има богату понуду ваннаставних активности првенствено кроз организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (појединци, ансамбли, оркестри и хорови), организовање концерата школских професора (Новогодишњи концерт, концерт поводом Дана школе); организовање концерата гостујућих музичких уметника (сваког месеца); активности везане за организовање ученичког учешћа на домаћим и међународним музичким такмичењима (за појединце, камерне ансамбле, оркестре и хорове), смотре, фестивали и сличне манифестације; организовање Сусрета флаутиста „Тахир Куленовић“; организовање такмичења гитариста „Варт“; Ваљевски фестивал хорова; Међународно

такмичење гудача „Златне степенице“; организовање прослава Нове године, Школске славе Свети Сава, Дана школе и завршетак школовања ученика Школе; организовање школских такмичења по одсецима.

Годишњи план рада школе сачињен је на основу Школског програма. Поред уобичајених, обавезних делова, он садржи и различите посебне програме васпитног рада. Годишњи план рада школе је квалитетно сачињен документ са јасно и оперативно разрађеним активностима, њиховим носиоцима, начином праћења и временском динамиком.

У годишњи план рада школе уграђен је Акциони план развојног плана за текућу школску годину. Структурни елементи школског програма оперативно су разрађени у годишњем плану.

Начин израде и оперативна разрада ових документа уједно омогућује ефикасно праћење реализације планираних циљева и задатака, због чега ова област у великој мери испуњава висок ниво квалитета.

Настава и учење

Опис квалитета

У складу са специфичностима циљева и задатака образовно-васпитног рада музичке школе, настава и учење остварују веома добар квалитет рада.

На часовима се примењују одговарајућа дидактичко-методичка решења у складу са захтевима наставе и циљевима самих часова: наглашавање кључних појмова, стална упутства и објашњења потребна за стицање знања и усавршавање вештине свирања, поступност у савладавању градива и одређених техника свирања. Циљеви већине часова се јасно истичу у смислу исхода - *шта ученици треба да савладају* и шта се очекује у складу са њиховим могућностима и потребама. На тај начин, примењене наставне методе су у служби остваривања исхода за ученике и ефикасне су у односу на постављене циљеве часова.

Индивидуална настава је у средишту приступа настави и учењу у музичкој школи, што наставницима омогућује да добро упознају своје ученике, њихове могућности, индивидуалне карактеристике, склоности и потребе. На основу тога, наставници креирају циљеве за сваки час, прилагођавају захтеве и темпо рада могућностима и потребама ученика и у потпуности посвећују време сваком ученику појединачно у складу са његовим/њеним образовним потребама и могућностима даљег напредовања.

Часови групне наставе с обзиром на мали број ученика у групама и специфичности захтева у настави (на пр. солфеђо), у доброј мери, такође, омогућују прилагођавање рада на часу образовно-васпитним потребама ученика, уз активно учешће сваког од њих. У том смислу, посебно квалитетни су били часови солфеђа у 4. разреду и 6. разреду основног музичког образовања.

Током часова, наставници упућују ученике на примену различитих начина и техника у савладавању одређених захтева у музичком извођењу или певању, а у складу са потребама увежбавања или повећања одређеног нивоа знања и вештина. Ново градиво се надовезује на претходно обрађено и научено, што је и један од предуслова успешног стицања музичких знања и даљег напредовања. Повезивање наставних садржаја из различитих области је, такође, иманентно стицању музичког образовања и присутно је код постојећих наставних предмета: инструментална настава, солфеђо, теорија музике... Повезивање наставних садржаја са примерима из стварног живота постоји само у одређеним општеобразовним наставним предметима, док је у инструменталној настави могуће сагледати код појединих изузетно надахнутих и посвећених музичких педагога, као што је на пример, наставница флауте, Н. Николић или наставница

виоле/виолине, М. Мартинов Стојковић. Већина наставника упућују ученике да себи постављају циљеве у учењу и наглашавају потребне кораке у савладавању одређеног градива и вештине свирања или певања.

Ученици евидентно, стичу знања на часовима, а њихова показана умешност, виртуозност и посвећеност музици говори о високом степену разумевања предмета који уче. Кроз дијалог са наставницима они успешно користе повратне информације како би унапредили своја знања, процењују тачност одређених решења и усавршавају своје вештине и умећа.

Часови општеобразовних предмета се у поменутом смислу могу даље унапређивати и то, нарочито када се ради о активнијем учешћу ученика, њиховој већој ангажованости у проналажењу информација, повезивању градива и закључивању, уместо пасивног примања информација у виду усмене речи наставника.

Часови се одликују ефикасном структуром, функционалним коришћењем расположивог времена које је посвећено ученику и његовим/њеним потребама у музичком образовању. Најчешћа структура индивидуалних часова је: уводни део – представљање увежбаних деоница из домаћег задатка/понављање претходно наученог/ вежбе дисања за дуваче/ вежбање лествица...; главни-централни део – учење новог комада/композиције; завршни део – увежбавање, понављање, дијалог о техникама и корацима у учењу, домаћи задатак за наредни час. Временска артикулација се разликује од часа до часа, јер је у потпуности прилагођена могућностима ученика и његовим/њеним индивидуалним потребама.

Примери ефикасног управљања процесом учења на часу били су на пр. часови: флауте (код свих наставника), хармонике у ИО Лајковац (код наставнице Ј. Бранковић), клавира (код наставнице М. Продановић), гитаре (код наставника Л. Јездића), виолине (код наставнице А. Новаковић), соло певање (Т. Пешев Ђурђевић), српско традиционално певање (М. Урошевић), солфеђо (Ј. Обрадовић)...

Теоријска настава, а посебно општеобразовни предмети средње школе, с друге стране, имају простора за даље унапређивање у смислу: примене разноврснијих наставних метода, техника, облика рада и наставних материјала, више сазнајне размене између самих ученика и више могућности да испоље своју креативност у адекватно осмишљеним активностима на часу. Тиме би се добило на квалитету и у погледу стварања још подстицајније атмосфере за рад на свим часовима – могућности да ученици више дискутују, постављају своја питања и коментаришу у вези предмета учења.

Поступци вредновања ученичких постигнућа се у великој мери реализују у складу са важећим Правилником о оцењивању. Скоро сви наставници имају своје педагошке свеске у којима бележе напредак и постигнућа ученика, иако постоји знатна разлика у елементима оцена и свеобухватности праћења ангажованости и напредовања ученика. Треба нагласити да право формативно оцењивање подразумева вођење својеврсних портфолија за ученике који би садржавали њихове продукте (презентације - сходно врсти предмета, рад на пројектима, фотографије, награде, провере знања, успехе са такмичења и др.) Ипак, већина наставничких бележака и евиденције о напредовању ученика сведочи о познавању ученика и о постојању систематског праћења њихових постигнућа. Повратне информације које се дају ученицима на индивидуалним часовима су информативне у смислу остварености задатих циљева и исхода и процене сопственог напретка; подстицајне су за даљи рад ученика и самостално учење и вежбање.

На свим посећеним часовима, створена је добра атмосфера између наставника и ученика,

заснована на обостраном поверењу и уважавању. Присутни су различити начини мотивисања ученика за рад, а на основу увида у постојеће и планиране активности наставника и Школе у целини, закључује се да постоји континуиран рад и усмереност свих на стално развијање нових вештина и способности код ученика, али и код наставника. Школа успешно доприноси развијању естетских музичких критеријума код ученика и свеукупних хуманих вредности.

Образовна постигнућа ученика

Опис квалитета

Музичка школа у Ваљеву у потпуности доприноси већој успешности ученика. Примењују се различити поступци којима се прати успешност ученика. Анализа успеха у односу на иницијално тестирање, праћење резултата по периодима оцењивања, резултати успеха допунске и додатне наставе се прате континуирано у току наставне године. Табеларни прикази успеха, опис и сумирање резултата прегледно су графички представљени. Успех и владање ученика приказују се у континуитету, а подаци за једну школску годину упоредиви су са подацима из претходних школских година (неки подаци се односе чак на претходних седам година).

Просечан успех ученика на нивоу Школе у претходној школској години био је 4,63 за основну музичку школу и 4,38 за средњу музичку школу. Приметан је пад средње оцене у средњем образовању у последњих седам година. Тај тренд је заустављен и бележи благи пораст од школске 2016/2017. године. Највише ученика завршава разред са одличним успехом, затим са врло добрим и добрим успехом. Број ученика са довољним успехом је готово занемарљив (више од њих има неоцењених ученика). После завршеног средњег музичког образовања, ученици који се определе за наставак школовања на музичким академијама успешно полажу пријемни испит. Школа има податке за сваког ученика који је уписао музичку академију.

Број уписаних ученика у основној и средњој музичкој школи у Ваљеву варира из године у годину. У школској 2016/2017. години у Матичној ОМШ било је уписано 394 ученика, а у ИО Лајковац 68 ученика, док је у СМШ било уписано 52-оје ученика. У току школске године било је доста ученика који су напустили Школу (на нивоу целе Школе 46 ученика). Школа дозвољава ученицима да пређу из једне у другу класу. Разлози напуштања Школе су различити, али се не односе на незадовољство ученика и њихових родитеља радом у школи. Број уписаних ученика у школској 2017/2018. години мањи је у односу на претходну школску годину и у ОМШ и у СМШ). Напуштање Школе, нарочито у току школске године, преставља озбиљан разлог за појачане активности на превенцији осипања броја ученика.

Ученици који похађају допунску и додатну наставу, показују напредак у учењу, односно остварују напредак у складу са постављеним циљевима. На основу иницијалног процењивања ученици се упућују на допунску наставу, на којој добијају подршку и унапређују учење. Иако је у претходној школској години одржано скоро 100% планираних часова, у Развојном плану, односно плану промена за текућу школску годину, препоручено је одржавање већег броја часова допунске наставе. Додатна настава је по броју одржаних часова и броју предмета знатно заступљенија у Школи, што је и разумљиво с обзиром на структуру ученика и њихову заинтересованост да унапреде учење. Рад на додатној настави и у слободним активностима резултира бројним наступима по класама и успесима ученика на такмичењима.

У школској 2016/2017. години, ученици су на домаћим и иностраним такмичењима остварили запажене резултате. На 52 такмичења индивидуалних и групних наступа, освојили су скоро 300 награда (највише првих, затим других, па трећих). Осим тога, ученици своје умеће

показују на обавезним ваннаставним активностима: на интерним часовима класа, јавним часовима одсека, на смотрама и концертима. Школа је покретач, односно оснивач неких такмичења, као што је Хорфест и Варт, од којих је такмичење Међународни сусрети флаутиста „Тахир Куленовић“ уврштено у календар такмичења и смотри Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Подршка ученицима

Опис квалитета

У области Подршке ученицима у доброј мери су остварени сви стандарди који сведоче о функционисању система пружања подршке ученицима у Школи; подстиче се лични, професионални и социјални развој ученика и постоји систем подршке деци из осетљивих група.

Систем пружања подршке ученицима се препознаје у напорима које Школа чини како би ученици били обавештени о врстама подршке у учењу, на пример, на школском сајту се могу наћи битне информације за ученике и родитеље: распоред часова, план писмених провера, Информатор о раду школе. Музичко забавиште за децу узраста од 5 – 6 година и припремни разред су интегрисани у рад Школе. Статутом Школе су предвиђене: мере за увођење иновативних метода у настави, учењу и оцењивању, програм допунске, додатне и припремне наставе, план укључивања родитеља/старатеља у рад Школе, план сарадње и умрежавања са другим школама и установама. Аутентични документ Школе под називом *педагошка свеска наставника* стручних теоретских предмета садржи битне елементе путем којих је омогућено праћење напредовања ученика. У Школи је формиран Тим за сарадњу са породицом, али су записници са родитељских састанака често оскудни, без података о броју присутних, без коментара родитеља и сл. Не евидентирају се посебни тимови за подршку ученицима у прилагођавању школском животу али се увидом у школску документацију утврђују наводи о Плану пријема нових наставника и водичима за ученике. Могућности унапређења квалитета рада Школе у систему пружања подршке ученицима односе се на већу подршку ученицима који спорије напредују – допунску наставу, и потребу веће укључености родитеља у рад Школе – посебно се односи на сарадњу са родитељима првог разреда.

Подстицање личног, професионалног и социјалног развоја ученика се утврђује у понуди ваннаставних активности у Школи у функцији задовољавања различитих потреба и интересовања ученика, у промовисању здравих стилова живота и заштити човекове околине. Педагог Школе се ангажује у испитивањима интересовања ученика за слободне активности, па се тако организују драмске и ликовне активности, фото секција; ученици Школе учествују на општинској смотри рецитатора, такмичењима из страних језика, кросу. Програми у циљу развијања социјалних вештина се евидентирају у Статуту Школе и слободним активностима. Школа је присутна у програмским активностима на нивоу града – у акцијама Црвеног крста, Завода за јавно здравље, активностима НВО „Добри људи“, ЈАЗАС, учешћу у вршњачким едукацијама. У Школи су формиран Тим за здравствену заштиту и Тим за заштиту животне средине. У партнерству са Медицинском школом из Ваљева спроводи се програм „Здрав и прав“, организују се предавања превентивног карактера, уређује се школска околина. Подстицање професионалног развоја ученика се препознаје у садржају школског сајта – у делу који се односи на професионално информисање са бројним инструктивним прилозима за ученике и родитеље. Могућности унапређења квалитета рада Школе у стандарду подстицања развоја ученика се утврђују у потреби већег ангажовања наставника у професионалном развоју ученика, посебно у завршним разредима.

Функционисање система подршке деци из осетљивих група се евидентира кроз програм социјалне заштите у коме се наводе врсте помоћи ученицима: бесплатно коришћење инструмената, бесплатни уџбеници и нотни материјал. Планом социјалне заштите предвиђена је идентификација ученика по стању социјалне потребе, сарадње са родитељима и Црвеним крстом. Индивидуализовани приступ у раду са ученицима је увек присутан у индивидуалној настави али се карактеристике индивидуализације на начин додатне образовне подршке реализују у појединачном случају у издвојеном одељењу Школе у Лајковцу. У статуту Школе се наводе мере превенције осипања ученика. Могућности унапређивања квалитета рада Школе у овом стандарду се уочавају у домену сарадње са релевантним институцијама и појединцима у подршци осетљивим групама.

Етос	Опис квалитета
------	----------------

У Школи су добро регулисани међуљудски односи. Донета су документа која се односе на правила понашања. Поред Статута, постоје правилници о материјалној одговорности запослених и о правима, обавезама и одговорности ученика. Кућни ред, односно Правила понашања и Упутство за дежурне регулишу свакодневно понашање свих у установи. У личном обраћању свих у Школи видљиво је међусобно уважавање, а за дискриминаторско понашање предвиђене су мере и санкције. Оно што се може унапредити је редовност похађања од стране ученика (а некад и долазака наставника), а има простора и за побољшање комуникације и сарадничких односа у Школи. За новопритошле ученике и наставнике не примењују се разрађени поступци прилагођавања на нову школску средину, али се овом темом баве одељенске старешине и педагог (адаптација ученика првог разреда). Организован је рад са приправницима, а постоји и *Водич за наставнике*.

Резултати ученика и наставника се у потпуности подржавају и промовишу. Промоција резултата ученика и наставника врши се на више начина: кроз Књигу обавештења, на сајту Школе, прилозима у штампаним и електронским медијима. У холовима и на огласним таблама Школе истакнуте су дипломе, признања, фотографије и различити промотивни материјали који сведоче о наступима ученика и наставника. Летопис Школе је садржајан и илустративан. Музичке радионице и наступи у школама и другим местима у граду, израда флајера за наступе, концерти добродошлице, сезонски концерти и други наступи на добар начин промовишу рад Школе.

Ученици и наставници, као и родитељи ученика, међусобно изражавају висока очекивања у погледу резултата рада. Интерни систем награђивања регулисан је Правилником о похваљивању и награђивању ученика и наставника. Ученици добијају пригодне награде за постигнућа на општем успеху и на такмичењима. Школа је увела и праксу награђивања најбољег наставника по одсецима и за општеобразовне предмете. У току школске године се организују различите школске активности за ученике, у којима свако има прилику да постигне резултат/успех. Организују се интерни часови, јавни часови, концерти поводом школских и верских празника, полугодишњи концерти, гостовања у другим школама и институцијама, концерти матураната и сл. Ученици са развојним сметњама имају равноправан статус, наступају и учествују на такмичењима.

Школа је у потпуности безбедна средина за све. Објекат је обезбеђен видео надзором, налази се на безбедном месту. Специфичност Школе, структура ученика и начин организовања дежурства пружају добре предуслове за безбедност ученика и запослених. Школа има формиран Тим за безбедност и заштиту ученика у који је, осим запослених у Школи, укључен и школски полицајац и један родитељ. У Школи се прате и анализирају евентуални случајеви насилног понашања. У претходној школској години није било интервентних активности Тима јер није било забележених случајева насилног понашања. Потребна пажња се придаје превенцији насиља. О толеранцији, решавању конфликта и пожељном понашању, одељенске старешине говоре на часовима одељенских старешина и одељенских заједница. Ненасиље се промовише кроз предавања, трибине и радионице, за ученике и родитеље. Обележава се светски Дан толеранције, а ученици су из српског језика и књижевности (средње школе) за домаћи задатак радили тему о вршњачком насиљу.

Школски амбијент је у доброј мери пријатан за све. Улазни простор Школе је уређен тако да показује добродошлицу. Креиран је визуелни идентитет Школе, постављена правила понашања, дежурства и кућног реда. Школски простор је укусно уређен, чист је и светао. Панои су

постављени на видним местима. Књига утисака је отворена за посетиоце. Школски простор није прилагођен потребама деце/ученика са развојним сметњама. У Школи је обезбеђен простор за индивидуалне разговоре наставника са ученицима и родитељима. Будући да се велики део наставе реализује индивидуално и да родитељи често долазе у Школу, повратна информација о учењу и понашању ученика је присутна у значајној мери. Тим за заштиту животне средине бави се уређењем школског простора (дворишта и учионица). Учионице и ходници су оплемењени цвећем, фотографијама, пригодним сликама и репродукцијама. Обележја наставних предмета доминирају у учионицама, а има и ученичких радова.

У Школи је добро развијена сарадња на свим нивоима. Сарадња руководећих, стручних и саветодавних тела одвија се према динамици планираних активности. Организација наступа, концертних и других активности подразумева сарадњу и међусобну размену између тимова, стручних органа и руководства. Ученички парламент има своје место у Школи. Чланови Ученичког парламента су присутни у школским активностима, а сарађују и са установама ван Школе и на републичком нивоу. У раду органа Школе учествују и представници Ученичког парламента, а пунолетни чланови имају и право одлучивања о неким питањима. План рада овог Парламента је амбициозан, не остварују се све планиране активности (нарочито у другом полугодишту), па је оправдан предлог руководиоца Парламента да треба рационалније распоредити/планирати активности Ученичког парламента у току школске године.

Школа развија и негује различите облике активног учешћа родитеља у животу Школе. Родитељи пружају подршку, долазе на концерте, партиципирају у организацији одласака ученика на наступе и такмичења. Тим за сарадњу са породицом у великој мери остварује свој план. Ипак, у наредном периоду се очекује интензивнији рад Савета родитеља (чешћи састанци, транспарентнији рад).

Ученици и наставници организују заједничке активности чији је циљ јачање осећања припадности Школи. Организују се излети, екскурзије, посете установама културе у Граду Ваљеву и другим местима, концертна гостовања у земљи и иностранству, заједнички наступи и сл.

Школа успешно сарађује са актерима у заједници. У току школске године реализују се гостовања музичким школама у земљи и иностранству (Словенија, Немачка). Школа је својим наступима обележила многе манифестације у установама и другим школама у граду. Остварена је добра сарадња са Народним музејом, Центром за културу, Библиотеком „Љубомир Ненадовић“, Модерном галеријом и другим установама. Добра сарадња се бележи са установама здравља, удружењима, фирмама и предузећима. Концерти ученика и професора Школе уврштени су у Годишњи план рада. Значајну пажњу Школа поклања сарадњи са Музичким академијама и професорима у оквиру стручног усавршавања наставника.

Организација рада школе и руковођење

Опис квалитета

Школа поседује обавезне документе: Годишњи план, Развојни план, Извештај о раду и Школски програм. Вредновањем је утврђено да сви обавезни документи имају Законом прописану процедуру.

Стручни актив за развојно планирање је сагледао процес развоја Школе из претходног Развојног плана објективно и самокритично. Стручни актив за Развојно планирање, на основу детаљне анализе реализације претходног Развојног плана, увидом у самовредновање кључних области рада школе, стандарде квалитета рада установе, анализом постигнућа ученика у

претходних 6 година, SWOT анализом свих интересних група рада школе, групишући добијене одговоре, предлоге, примедбе, сугестије, резултате, рангирајући по важности, издвојио је 4 приоритетне области развоја (*Руководeње, организација и обезбеђивање квалитета, Етос, Ресурси и Поддршка ученицима*). Преостале 3 области (*Школски програм и годишњи план рада школе, Настава и учење и Постигнућа ученика*) ће детаљније бити разрађене по поновљеном самовредновању у тим кључним областима.

Тим за самовредновање се бави самовредновањем, али не примењује методологију која је прописана Правилником о стандардима квалитета образовно-васпитних установа. Школа има богато искуство у спровођењу самовредновања, али је нужно усклађивање са новим оквиром за самовредновање. У Школи је видљива тежња да се ангажовањем запослених у више тимова посао прерасподели. Високо је оцењен рад тимова, стручних тела и органа, а нарочито систематичан приступ у вођењу документације о њиховом раду. У овом сегменту Школа промовише континуитет тимског рада, који евидентно даје добре резултате.

Систем информисања о важним питањима из живота и рада Школе се реализује преко квалитетних извештаја о раду наставних и ваннаставних активности, добро осмишљеног и редовно ажурираног сајта, огласних табли и локалних медија.

Систем за праћење и вредновање квалитета рада функционише добро. Стручни органи и тела прате и анализирају образовно-васпитни рад. Директорка и педагог се на квалитетан начин баве педагошко-инструктивним радом. О посећеним часовима воде добру документацију. Приступ планирању и спровођењу педагошко-инструктивног рада је пример добре праксе, који се може промовисати као такав. Он обухвата: праћење припремљености за час, педагошке документације, методике рада, комуникације између ученика и наставника, опште атмосфере у току одвијања наставе; праћење рада приправника, индивидуални разговори; праћење рада младих наставника; тимске сарадње; комуникације са родитељима ученика. Као мере за унапређивање наставе примењују се препоруке за увођење иновација наставног процеса, креирање промотивних активности одсека, тематских концерата, доделу задатака у организацији разних активности, усмеравање на консултације са старијим колегама, успостављање континуитета у сарадњи са универзитетским професорима у циљу сталног стручног усавршавања и слично.

Директорка успешно руководи радом наставничког већа, укључује запослене у процес доношења одлука. У процесу доношења одлука уважава предлоге Савета родитеља и развија различите облике сарадње са породицом: општи и појединачни родитељски састанци, разговори са мањим групама родитеља на одређену тему, предавања, трибине и индивидуална сарадња, интерни и јавни часови, промоција успешности ученика за Дан школе, информисање родитеља путем огласне табле, web-мејла, Е-дневника, локалних ТВ и радио станица, листа „Напред“.

Школа располаже буџетским средствима са детаљно утврђеним финансијским планом одобреним од стране локалне самоуправе. Школа располаже и средствима добијеним путем донација (установа, појединаца, родитеља...), а њихово коришћење врши се у складу са приоритетима које утврде органи школе. Директорка користи различите механизме за мотивисање запослених и показује отвореност за учешће Школе у пројектима. На позитиван начин развија сарадњу са другим установама, организацијама и локалном заједницом. Нарочито су видљиви трагови уске и добре сарадње Школе са локалном заједницом.

Ова област је високо вреднована и представља снагу Школе. Добра организација рада и руковођење су значајно допринели квалитету Школе у целини.

Ресурси	Опис квалитета
<p>У Школи су обезбеђени потребни људски ресурси; недостајући проценти норме у настави социологије (5%) и психологије (10%), су решени склапањем уговора о раду. У Школи је донет Правилник о раду. Увидом у школску документацију утврђује се да наставно особље нема у потпуности прописане квалификације - двоје (2) наставника на одсеку гудача су у периоду обављања спољашњег вредновања на мастер студијама, диплома наставнице на замени - у предмету историја са историјом културе није идентична дипломи која се наводи у референтном правилнику. Број и квалификације ненаставног особља су у складу са прописима. Нема података да Школа у своје активности укључује волонтере.</p>	
<p>Људски ресурси су у доброј мери искоришћени у функцији квалитета рада Школе. Запослени на основу резултата самовредновања унапређују професионално деловање што је, на пример, видљиво у обавезном редоследу поступања при вођењу документације у току школске године. Запослени се стручно усавршавају у складу са годишњим планом стручног усавршавања и могућностима школе; у школској документацији постоји план стручног усавршавања и план стицања звања наставника. У Школи је формиран тим за стручно усавршавање који има свој план рада; извештај о реализованом стручном усавршавању садржи битне елементе, а Правилник о вредновању сталног стручног усавршавања у установи је у складу са референтним правилником који прописује поступање у области стручног усавршавања. Наставници и стручне службе у оквиру стручних органа сарађују у складу са потребама за унапређивање наставе и учења, што потврђује Протокол о размени информација у СМШ „Живорад Грбић“ у Ваљеву.</p>	
<p>Приправници се уводе у посао у складу са програмом увођења приправника у посао - донет је План пријема нових наставника и Програм и евиденција о раду приправника. Запослени примењују новостечена знања из области у којима су се усавршавали; на нивоу стручних већа се организују огледна предавања, наставници међусобно посећују часове и размењују искуства, утврђују се примери тематског повезивања у настави (децембар 2017.: српски језик, национална историја музике, етномузикологија). Унапређењу квалитета рада Школе у овом стандарду би допринела реализација свих планираних угледних часова, обавезност примене новостечених знања за наставнике који су похађали програме стручног усавршавања, као и анализа коришћења Педагошке свеске (коју не користе сви наставници у истом обиму и са истим квалитетом белешки о праћењу напредовања ученика).</p>	
<p>У Школи су обезбеђени материјално-технички ресурси. Школски полицајац је задужен за ову и суседну школу („Прва основна школа“, Ваљево); постоји и унутрашњи и спољашњи видео-надзор. У Школи су донета документа усмерена на безбедност ученика: Правилник о заштити и безбедности ученика, Правилник о безбедности и здрављу на раду, Правилник о заштити од пожара. Школски простор задовољава здравствено-хигијенске услове. Школа не поседује у потпуности простор за рад у складу са нормативом - нема услова за извођење наставе физичког васпитања. Унапређење квалитета рада Школе би било постигнуто бољом опремљеношћу наставним средствима, што се односи на рачунарску опрему, аудио-визуелну технику, опрему простора ИО у Лајковцу. Постојећи материјално-технички ресурси се користе функционално, постоји план - распоред коришћења тзв. велике и мале сале и стручна већа прате коришћење наставних средстава. Материјално-технички ресурси ван Школе се користе у функцији остваривања циљева наставе и учења, при чему сама Школа представља истакнут ресурс културно-уметничких дешавања у Граду и шире.</p>	

Спољашње вредновање квалитета рада Средње музичке школе „Живорад Грбић“ у Ваљеву је обухватило:

- увид у школску документацију и евиденцију;
- разговоре са 4 интересне групе у оквиру рада Школе: 16 ученика, 16 родитеља, 16 наставника; разговор са директором, помоћником директора, Школским одбором, стручним сарадником – педагогом, секретаром и шефом рачуноводства;
- посету часовима - укупно су вреднована 34 часа, на већини одсека и група. Вреднован је: 21 час у основном и 13 часова у средњем музичком образовању и васпитању. 22 часа су посећена у индивидуалној, инструменталној настави и 6 часова теоријске наставе; 6 часова је вредновано у општеобразовним предметима у средњем образовању; У ИО Лајковац, посећена су 2 часа инструменталне наставе.

Спољашњим вредновањем је утврђена оствареност свих 15 кључних стандарда и свих 29 од укупног броја стандарда (29 за средње школе), на основу чега се закључује да музичка школа „Живорад Грбић“ у Ваљеву остварује изузетно добар ниво квалитета рада.

У области *Школски програм и годишњи план рада* изузетно добро су оцењени: сачињеност поменутих школских докумената у складу са прописима, могућност остваривања циљева и стандарда образовања и васпитања и усмереност школских докумената на задовољење различитих потреба ученика. Добро је оцењена међусобна усклађеност елемената Школског програма и Годишњег плана рада.

У области *Настава и учење* изузетно добро су оцењени стандарди: стицање знања за ученике на часу, ефикасно управљање процесом учења на часу и стварање подстицајне атмосфере за рад на часу. Добро су оцењени: примена одговарајућих дидактичко-методичких решења на часу, примена различитих техника учења на часу, прилагођавање рада на часу образовно-васпитним потребама ученика и коришћење поступака вредновања у функцији даљег учења.

Област *Образовна постигнућа ученика* је оцењена изузетно добро у погледу континуираног доприноса већој успешности ученика.

У области *Подршка ученицима* добро су оцењени сви аспекти: функционисање укупног система пружања подршке ученицима, подстицање личног, професионалног и социјалног развоја ученика и функционисање система подршке деци из осетљивих група.

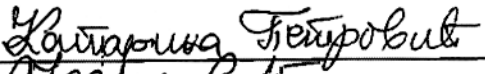
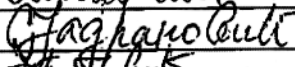
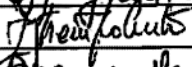
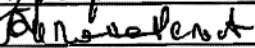
У области *Етос* изузетно добро су оцењени: подршка и промоција резултата ученика и наставника и безбедност школске средине. Добро су остварени: регулисаност међуљудских односа у школи, уређеност и пријатност школског амбијента и развијеност сарадње на свим нивоима.

У области *Организација рада школе и руковођење*, изузетно добро су оцењени сви вредновани стандарди: међусобна усклађеност планирања и програмирања у школи, ефективно и ефикасно организовање рада школе, руковођење директора које је у функцији унапређивања рада школе, функционисање система за праћење и вредновање квалитета рада школе и лидерско деловање директора у функцији развоја школе.

Област *Ресурси* је изузетно добро оцењена у погледу функционалног коришћења свих расположивих материјално-техничких ресурса. Добро су остварени: обезбеђеност школе стручним људским ресурсима, њихово ангажовање у функцији квалитета рада школе и обезбеђеност школе свим потребним материјално-техничким ресурсима (у смислу простора, опреме и наставних средстава).

Извештај је сачињен у 6 (шест) истоветних примерака, од којих се 2 (два) достављају Школи и 4 (четири) примерка остају у документацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Чланови Тима за спољашње вредновање

Прилог 1

Кључни стандарди	1.4	2.3	2.4	2.6	3.2	4.1	5.3	5.5	6.4	7.2
Ниво остварености (1, 2, 3, 4)	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3

Додатни стандарди	2.1	2.2	2.5	2.7	3.1
Оствареност стандарда	3	3	4	4	X

Изабрани стандарди	1.3	5.2	6.3	6.5	7.4
Ниво остварености (1, 2, 3, 4)	4	4	4	4	4

Преостали стандарди	1.1	1.2	4.2	4.3	5.1	5.4	6.1	6.2	7.1	7.3
Оствареност стандарда	4	3	3	3	3	3	4	4	3	3

Изабрани и преостали стандарди бирају се из корпуса: 1.1, 1.2, 1.3, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 5.4, 6.1, 6.2, 6.3, 6.5, 7.1, 7.3, 7.4.

Стандард 3.1 се не вреднује у (основним и средњим) музичким и средњим школама.